

Aika: Tiistai 10.9.2019, klo 14.07 – 16.48.  
Paikka: Kaupungintalo, kaupunginhallituksen kokoussuone

Läsnä: Justus Mollberg, puheenjohtaja  
varsinaiset Arzu Caydam-Lehtonen  
Maarit Fredlund  
Niina Halonen-Malliarakis  
Pirkko Hyvärinen  
Heikki Kaislanen  
Kristiina Karhos  
Timo Lehtonen  
Timo Martelius  
Ibrahim Milanovic  
Leena Simola-Nikkanen  
Samuli Tsupari  
Kaija Hietanen, avustaja

Pysyvät asiantuntijat

Tiina Larva	Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Pasi Brandt	Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
Heli Rantanen	Kaupunginkanslia, osallisuus ja neuvonta
Jonna Weckström	Sosiaali- ja terveystoimiala
Pirjo Tujula	Kaupunkiympäristön toimiala
Tiina Lappalainen	vammaisasiamies, sihteeri

Vierailevat asiantuntijat

Anni Sinnemäki	apulaispormestari, kaupunkiympäristötoimiala (kohd.1-5)
Hanna Hannus	apulaispormestarin erityisavustaja (kohdassa1-5)
Minna Eronen	vammaistyön ostopalvelupäällikkö (kohdassa 6)
Nitin Sood	yhdenvertaisuuden suunnittelija, kaupunginkanslia (kohd 9)

Poissa

Tiina Hedrén  
Pia Hytönen  
Mari Mulari  
Aulikki Rautavaara

Kokouksen avaus ja päätösvaltaisuus

Puheenjohtaja Justus Mollberg avasi kokouksen klo 14.07 toivottamalla  
apulaispormestari Anni Sinnemäen avustajineen sekä vammaisneuvoston jäsenet  
tervetulleiksi.

1.

Osallistujien toteaminen  
Osallistujat esittäytyivät.

2.

Asialistan hyväksyminen  
Hyväksyttiin.

3.

Tiedoksi edellisen kokouksen muistio (liite)  
Hyväksyttiin.

4.

Muistion tarkastajat  
Muistion tarkastajiksi valittiin Timo Lehtonen ja Kristiina Karhos.

5.

### Kaupunkiympäristön esteettömyys Helsingissä

Helsingin kaupunkiympäristön toimialan apulaispormestari ja lautakunnan puheenjohtaja Anni Sinnemäki totesi, että kaupunkiympäristön toimiala on arjen esteettömyyden ratkaisemisen ytimessä päättäessään mm. kaupungin investoinneista, rakentamisesta, liikenteestä, julkisesta ympäristöstä, asuntojen ja myös erityisryhmien asuntojen rakennuttamisesta sekä vastatessaan katujen ylläpidosta. Rakentamisessa perusesteettömyys on hyvin sisäistetty. Esteettömyysvaatimukset ovat Helsingissä korkeat, esteettömyyttä ei tehdä vain erityisryhmille vaan hyvää ympäristöä kaikille. Alueiden täydennysrakentaminen tuo esteetöntä asumista vanhoille asuinalueille. Haasteena on mm. samojen kulkureittien ja sisäänpääsyjen esteettömyyden varmistaminen.

Aluesuunnitelmien, ideakilpailujen ja isojen kohteiden suunnitelmien osalta Sinnemäki kehotti vammaisneuvostoa tekemään yhtistyötä kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaoston sekä rakennusten ja yleisten alueiden jaostojen kanssa. Ajankohtaista on myös vaikuttaa valtuustokaudella neuvoteltavaan MAL-ohjelman asumisen ja maankäytön laadulliseen ja määrälliseen päivitykseen.

Sähköpotkulautojen holtittomasta pysäköinnistä aiheutuvista liikkumisen esteistä kaupunki ja potkulautoja hallinnoivat yritykset ovat saaneet palautetta. Kaupunki keskustelee ja viestii ongelmista yritysten kanssa, jatkossa mahdollisesti järjestöjen kanssa yhteistyössä.

Käydyin keskustelun aikana nostettiin esiin hyvinä käytäntöinä esteettömät leikkipuistot, joissa oli myös leluja valmiina sekä Lammassaaren esteetön luontopolku. Esteettömyyttä lisäävät myös hyvä valaistus sekä sisäänkäynnissä vaihtoehto pyöröoville.

Haasteena nähtiin mm. asumisen ja asemien ympäristöjen esteettömyyden varmistaminen, että hissit toimivat, ja etteivät esimerkiksi yksityiset pysäköintiyhtiöt estä käyttämästä esteetöntä reittiä. Tarvitaan esteettömiä kivityksiä esim. Hakaniemen torille ja toivottiin Merellisen Helsingin suunnitelmien varmistavan liikkumisesteisten kaupunkilaisten pääsyn meren rantaan. Esteettömyys tulee varmistaa kaavamääräyksissä, ja konkreettisesti myös Hakaniemen rannan kaavan uudistamisen yhteydessä. Vammaisneuvosto toivoo suunnitelmien katselmukseen esteettömyysasiamiehen osaamisen lisäksi myös käyttäjäkokemuksen asiantuntemuksen hyödyntämistä.

6.

### Vaikeavammaisten palveluasumisen hankinta

Vammaistyön ostopalvelupäällikkö Minna Eronen esitteli vaikeavammaisten palveluasumisen hankintaa. Vammaisneuvoston jäsenille oli lähetetty etukäteen materiaalina mm. palvelukuvaus, sopimusluonnos, tarjouspyyntö sekä lausuntoluonnos.

Palveluasumisen asiakkaita on osallistettu vaikeavammaisten palveluasumisen hankinnan valmistelussa. Asiakasraatien keskustelujen perusteella laadun elementtejä asiakkaiden näkökulmasta ovat mm: kunnioittava kohtaaminen, arjen sujuvuus, palvelun joustavuus, yksilöllisyys ja odotusten ylittäminen. Omannäköinen, turvallinen ja viihtyisä koti, asunnon ominaisuudet ja tilat, asunnon fyysinen ja sijainti ja sosiaalinen ympäristö.

Hankinnan uudistettavan palvelukuvauksen perusteella päivitetään myös 3 palveluasumisen palvelusetelin sääntökirja sekä kaupungin oman tuotannon sisältö. Palveluluokissa tasataan tuottajien hintaeroja määrittelemällä alin ja ylin hinta. Palvelukuvauksen kannustimilla voidaan ohjata tuottajia ja sopimuskaudella tuottajien odotetaan osallistuvan yhteiskehittämiseen. Hankinnan prosessin taikataulussa uudet palvelusopimukset on tarkoitus alkaa 1.4.2020.

Vammaisneuvosto piti hyvänä asiakkaita osallistanutta valmisteluprosessia sekä dynaamisen toimittajarekisterin käyttöönottoa, joka mahdollistaa myös uusien ja pienempien palveluntuottajien mukaan pääsemisen. Vammaisneuvosto kehotti hankinnassa ruotsinkielisen palvelujen saatavuuden varmistamista sekä selvittämään onko mahdollista vaatia henkilöstön rikostaustan selvittämistä. Vammaisneuvosto kokosi ja lähetti lausunnon vaikeavammaisten palveluasumien hankinnasta. (liite)

7.

Osallistuvan budjetoinnin tuleva äänestys ja koulutukset (esitys)

Tiina Lappalainen ja Heli Rantanen esittelivät 1.-31.10.2019 toteutettavaa osallistuvan budjetoinnin OmaStadi-äänestystä ja siihen valmistautumista. Äänestettävänä on kaupunkilaisten tekemistä ehdotuksista valitut 299 suunnitelmaa (7 alueelta ja koko kaupungin ehdotukset). Ehdotusten toteuttamiseen on käytössä yhteensä 4,4 miljoonaa. Kaikki yli 12-vuotiaat kaupunkilaiset pääsevät äänestämään. Äänestyksen infotilaisuus ma 16.9. klo 16.30-18 kaupungintalon aulassa. Lauantaina 5.10.2019 klo 10-14, Oodissa esitellään kaikkia ehdotuksia. Apua äänestämiseen saa kirjastoista ke tai to iltapäivisin sekä palvelukeskuksista ja asukastaloilta. Äänestämisen ja osallistumisen mahdollisuutta kannattaa mainostaa ja opastaa kaupunkilaisille muun muassa järjestöissä.

8.

Kaupungin toimialojen ajankohtaiset

Vammaisneuvoston toimialojen edustajat kertoivat ajankohtaiset terveiset: Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan ajankohtaisia: työntekijöille on järjestetty yhdenvertaisuuskoulutusta, jossa on mm. esitelty vammaisneuvoston yhteystietoja. Työntekijät tarvitsevat osallistamisen työvälineitä tunnistaa ja suunnitella miten osallistuminen tehdään mahdolliseksi moninaisille kaupunkilaisille.

Kasvatuksen ja koulutuksen ajankohtaisena: toimialan kolme pedagogista asiantuntijaa: varhaiskasvatuksesta Pasi Brandt, peruskoulutuksesta Taina Torniainen ja ammatillisesta koulutuksesta Mari Mulari, ovat pitäneet yhteistyö- ja perehdytyspalaverin vammaisasiamiehen kanssa.

Sosiaali- ja terveystoimialalta vammaissosiaalityön Jonna Weckström kertoi valmistelussa olevan palveluasumisen hankinnan lisäksi kommunikaatio-opetuksen (tukiviittomien ja viittomakielen opetuksen) hankinnan valmistelu yhteistyössä naapurikuntien kanssa. Valmistelussa on myös matkapalvelujen asiakasoppaan päivitys. Henkilökohtaisen avun (HA) SuoraTyö-tuntikirjaus ja palkanmaksu -ohjelman käyttöönotto on käynnistynyt alueittain. Lännen ja pohjoisen alueet siirtyivät syyskuussa, seuraavaksi etelä ja marraskuussa siirtyy itäinen ja ruotsinkielisten asiakkaiden palkkahallinto. SuoraTyö tekee henkilökohtaisen avun asiakkaat enemmän osalliseksi ja järjestelmän läpinäkyväksi, kun työsopimukset viedään ohjelmaan ja työnantajat näkevät, mitä avustajille maksetaan. Suoratyö ei ole HA:n palkkahallinnon ulkoistamista, vaan kaupungin talouspalvelukeskus voi edelleen viedä tunti-ilmoitukset ohjelmaan, jos asiakas ei pysty itse käyttämään ohjelmaa esimerkiksi näkövamma vuoksi. Ohjelmaan kirjoittaudutaan pankkitunnuksilla, pitää olla myös sähköpostiosoite ja voi käyttää myös valtakirjaa. Sekä HA:n työntekijä tai

työnantaja voivat täyttää tiedot lomakkeille, ohjelman kautta voi hoitaa myös työntekijän vakuutukset.

HA:n SuoraTyöhön kehitetään ruotsinkielistä versiota sekä selvitetään ohjelman saavutettavuuden parantamista. Lisätietoja ja opastusta löytyy vammaispalvelujen ja henkilökohtaisen avun sivuilta: <https://www.hel.fi/vammaiset/fi/tuki/henkilokohtainen-apu/avustaja> sekä <https://www.hel.fi/vammaiset/fi/tuki/henkilokohtainen-apu/suoratyo-kayttoopastus/> sekä sähköpostilla osoitteesta: [suoratyo@hel.fi](mailto:suoratyo@hel.fi), johon HA:n sosiaalihojajat vastaavat. Myös Talouspalvelukeskus Talpaan tulee sähköpostiosoite, josta saa vastauksia HA:n palkka-asioihin liittyviin kysymyksiin. Henkilökohtaisen avun työnantajamallin asiakkaille on lähetetty SuoraTyöstä tiedote ja jokaiselle alueelle on järjestetty/tulossa infotilaisuuksia, jonne voi osallistua HA asiakkaat ja työntekijät.

Kaupunkiympäristön toimialan ajankohtaiset: kaupungin tarkastuslautakunta tekee arviota kaupungin esteettömyystyön ja esteettömyyslinjausten toteutumisesta. Kaupungissa on aloittanut syyskuussa saavutettavuustyöryhmä koordinoimaan kaupungin saavutettavuustyötä.

9.

Kommentit kaupungin yhdenvertaisuussuunnitelmaan

Suunnittelija Nitin Sood esitteli valmisteilla olevaa kaupungin palvelujen yhdenvertaisuussuunnitelmaa, jonka kaupunginhallitus hyväksyy. Suunnitelman pohjana on laaja kuuleminen ja kerätty aineisto. Suunnitelmassa on 20 konkreettista ja seurattavaa, koordinoitavaa ja toteutettavaa toimenpide-ehdotusta. Vammaisneuvosto toivoi esim. ennakkollista vaikutusten arviointia, jossa etukäteen huomioidaan vammaisiin ihmisiin kohdistuvat vaikutukset päätöksenteossa niin, että kukaan ei jää jälkeen. Vammaisneuvostossa toivottiin kaupungin koordinoivan paremmin erilaisten suunnitelmia, osallistamista ja lausuntojen antamista. Vammaisneuvosto ei pitänyt ”ihmisoikeuskiihdyttämö”-käsitteestä. On tärkeää muistaa, että yhdenvertaisuuden edistämisen velvollisuus perustuu lakiin. Suunnitelman toteutus tukee yhdenvertaisuuden käsittelyä kaupungissa ja antaa työntekijöille työkaluja, kuinka kaikki osallistetaan avoimesti mukaan ja monianiset tarpeet otetaan huomioon. Kommentit suunnitelmasta Nitin Soodille ti 17.9. mennessä.

10.

Vammaisneuvoston viestintä

Päätettiin perustaa kokousviestintää varten [vammaisneuvosto@hel.fi](mailto:vammaisneuvosto@hel.fi) sähköpostiryhmä, jossa ovat mukana vammaisneuvoston sekä varsinaiset että varaedustajat. Tämän lisäksi Arzu perustaa suljetun Facebook-ryhmän jäsenten keskinäisen keskustelun mahdollistamiseksi.

Päätettiin tilata vammaisneuvoston roll up, jonka väri on sini-keltainen ja teksti ilman alleviivauksia.

Tiina Larva kommentoi esitteen tekstiä. Kukin ilmoittaa 20.9. mennessä Tiina Lappalaiselle, mitkä yhteystiedot ja tittelin haluaa esitteeseen, samoin kuin kokemusasiantuntemuksensa alueen.

Maarit Fredlund kysyi vammaisneuvoston toimikaudesta. Vammaisneuvoston nimeämisen asettamispäätöksessä (liite) on sanottu:

”Vaikuttamistoimielimet on tarkoitus asettaa ilman toimikausirajausta toistaiseksi voimassa oleviksi toimielimiksi. Valtuustoryhmien valitsemien jäsenten kokoonpano tarkistetaan vähintään kerran valtuustokaudessa, viimeistään vaalien jälkeen.”

”Menettelyllä, jossa järjestöt nimeävät itse jäsenensä, pyritään vähentämään turhaa päätöksentekoa järjestöjä edustavien jäsenten vaihtuessa sekä helpottamaan väliaikaisjärjestelyitä esimerkiksi lyhytkestoisissa poissaoloissa. Järjestöjen nimeämiskierrosta sovitaan yhteistyössä järjestöjen kanssa siten, että vammaisneuvoston kokoonpanoa yhteisöjen osalta voidaan päivittää tarvittaessa esimerkiksi kahden vuoden välein.”

Vammaisneuvoston syksyn toiminnan toteutuksesta ei ennätetty keskustella, eikä vammaisneuvoston esteettömyys- ja sote-alan kokemusasiantuntemuksen kartoittamisesta ja toimintakäytäntöjen kehittämisestä.

11.

#### Osallistumiset

Suojateiden turvallisen sijoittamisen keskustelutilaisuuteen ti 24.9.2019 klo 14-16 Kaupunkiympäristön tilassa os. Kansakoulukatu 3, osallistuu Timo Lehtonen. Henkilökohtaisen avun päiville 2.-3.10.2019 Keskuskirjasto Oodissa osallistuu vammaisneuvoston edustajana Kristiina Karhos ja Leena Simola-Nikkanen. Vammaisneuvoston jäsenet voivat ilmoittautua suoraan Vammaisneuvostopäiville, jotka pidetään 27.-28.11.2019 Vantaalla. Ilmoittautumislinkki, ohjeet ja ohjelma löytyy: [https://vane.to/artikkeli/-/asset\\_publisher/ilmoittaudu-vammaisneuvostopäiville-27-28-11-2019](https://vane.to/artikkeli/-/asset_publisher/ilmoittaudu-vammaisneuvostopäiville-27-28-11-2019)

Kristiina Karhos kertoi terveiset Uudenmaan väliaikaisen vammaisneuvoston kokouksesta, jossa kuljetuspalvelut puhuttavat alueilla. Valmistelussa on vammaisneuvostoille mallitoimintasäännöt. Seuraava kokous 26.9. ja 26.11.

12.

#### Muut esille tulevat päätösaasiat

Ei ollut.

13.

#### Tiedotusasiat

Ei ollut.

14.

#### Seuraava kokous

Seuraava vammaisneuvoston kokous on ti 5.11. jossa on valtuustoryhmien puheenjohtajien / edustajien tentti. Kokous striimataan Helsinki-kanavalle.

15.

#### Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.48.

#### Vakuudeksi

Justus Mollberg  
puheenjohtaja

Tiina Lappalainen,  
sihteeri, vammaisasiamies

#### Muistion tarkastivat

Timo Lehtonen

Kristiina Karhos